

Téma : **PREHĽAD CHORÔB V CHOVE KRÁLIKOV**

Základom prevencie všetkých infekčných chorôb je podpora celkovej imunity zvierat.

- Okrem dobrej zoohygieny a kŕmenia je dôležitá podpora trávenia, činnosti pečene, obličiek a detoxikačných mechanizmov organizmu.
- **Najväčší imunitný orgán je sliznica tráviaceho systému, hlavne čriev**, je to „vnútorný vonkajšok organizmu“.
- Na nešpecifickú podporu imunity sa odporúča podávať **probiotiká, prebiotiká** - podporujú trávenie, metabolizmus, potláčajú množenie podmienene patogénnych baktérií, kvasiniek aj vírusov.
- **Humínové kyseliny** pôsobia detoxikačne, antisepticky, protiplesňovo, podporujú rast, úžitkovosť a stabilizujú zdravie zvierat.

Rozdelenie podľa pôvodcov.

parazitárne - ektoparazitárne (svrab, vši, švoly, blchy, komáre, kliešte) a endoparazitárne (helminthy, cysticerkóza a protozoárne – kokcidióza);

plesňové - zaplesnivenie, mykotoxíny;

bakteriálne - pasterelóza, klostrídiová infekcia, spirochetóza, salmonelóza, listerióza, tularémia

vírusové - mor králikov, myxomatóza, epizootická enteropatia či vírusová nádcha.

Ochorenia tráviacej sústavy

Kokcidióza králikov - zvieratá sa najčastejšie nakazia požieraním výkalov (čo je pri králikoch fyziologické), krmivom a podstielkou znečistenou výkalmi, zeleným krmivom z plôch hnojených trusom králikov, ktorý nebol správne kompostovaný; mláďatá pri cicaní zo znečistenej mliečnej žľazy. Z týchto dôvodov sú menej ohrozené zvieratá chované na roštoch. Zdrojom nákazy bývajú staršie zvieratá s chronickou formou ochorenia bez klinických príznakov. Kokcidióza máva rýchly a zhubný priebeh najmä pri mláďatách v dobe odstavu. Význam má prevencia zameraná na podporu a úpravu trávenia.

Klostridióza králikov - býva viac u starších králikov, vo veku 3 - 7 mesiacov i starších. Klostrídie sú prirodzenou zložkou mikroflóry hrubého čreva, v malom množstve organizmu neškodí. Za vhodných podmienok sa premnožia a môžu tvoriť toxíny, ktoré spôsobujú hnačky, nechutenstvo, nafukovanie. Dôležité je dostatočné zastúpenie laktobacilov v tráviacom systéme zvierat, pretože laktobacily sú konkurenčnou mikroflórou ku klostrídiám.

Enzootická králičia enteropatia - vírusové ochorenie; *E. coli* spôsobuje pridruženú infekciu. Prejavuje sa nechutenstvom, nafukovaním, vodnatou hnačkou, najčastejšie vo veku 3 - 5 mesiacov. Prevencia spočíva v karanténe prikúpených zvierat i zvierat, ktoré sa vrátia z výstav, selekcia (mláďatá od matiek, ktoré v chove prežili sú odolnejšie, tie vyberať do chovu), dobrá zoohygieny, kvalitné krmivo, dostatok hrubej vlákniny a čerstvých vitamínov.

Choroby dýchacej sústavy

Pasteurelóza králikov - infekčná nádcha králikov. Spúšťacím mechanizmom ochorenia býva najmä stres, a to v období kojenia samíc (samica prudko stráca na kondícii), odstavu mláďat, spoločného transportu na výstavu, v období výstavnej sezóny (nové prostredie, zmena krmiva, zmiešanie mikroflór z viacerých chovov). Najlepšia prevencia je ochrana chovu pred zavlečením ochorenia a podpora celkovej odolnosti zvierat. Vyradovať z chovu všetky zvieratá, ktoré boli alebo sú klinicky choré i liečené, nezaraďovať do chovu samice, ktoré boli choré a ani ich potomstvo. Novonakúpené zvieratá držať 3 - 4 týždne v karanténe.

Choroby pohlavnej sústavy

Spirochetóza - „syfilis králikov“ – prevencia spočíva v ochrane chovu pred zavlečením nákazy.

Celosystémové ochorenia.

Mor králikov a myxomatóza patria medzi najnebezpečnejšie ochorenia. Aj keď je na obe vírusové ochorenia vypracovaná veľmi účinná prevencia v podobe vakcinačných programov, každoročne narobia v chovoch králikov nemalé škody. K šíreniu ochorenia prispieva nedostatočná výživa králikov a zlá zoohygiena. Účinnou ochranou je skorá vakcinácia (okrem dodržiavania zásad zoohygiény, karantény nových jedincov, zamedzenia styku s hmyzom). Dôležitá je izolácia králikov s príznakmi ochorenia.

Myxomatóza králikov - terapia je založená na podpore celkovej odolnosti a životaschopnosti zvierat, ktoré majú podstatný vplyv na klinické príznaky a priebeh ochorenia. Správne aplikovaná vakcinácia podporí špecifickú odolnosť proti chorobe. V prevencii je dôležité otvory chovných zariadení chrániť sieťkami s hustým pletivom a repelentnými prípravkami, v okolí chovného zariadenia je vhodné nechávať voľne loviť perličky, ktoré vycytajú veľa hmyzu, podporovať nešpecifickú imunitu zvierat.

Medzi neinfekčné choroby patria: vrodené chyby (zlý skus, chýbajúci semenník, hernia), metabolické choroby (majú súvis s kŕmením zvierat, dôležitý je dostatok hrubej vlákniny), avitaminózy, hypervitaminózy, nedostatok minerálnych látok, otravy (mykotoxíny, rezíduá pesticídov, jedovaté rastliny, otrava z náterov použitých na chovné zariadenie, na krmidlá), následky zoohygienických chýb (vysoký obsah amoniaku, prievan, prehriatie, vlhkosť, nedostatok priestoru), poranenia, psychózy (požieranie mláďat), problémy reprodukcie.

PRÍRUČKA PRE CHOVATEĽOV KRÁLIKOV : <https://www.vetservis.sk/media/object/443/kraliky.pdf>

Cieľom príručky je pomôcť chovateľom rýchlo sa zorientovať v riešení najčastejších zdravotných problémov v chove králikov